

No monitoringa darbu rezultātiem līdz atbalstam

Dati var palīdzēt pamanīt mācīšanās vajadzības, novērtēt skolēnu progresu un plānot atbalstu. Tie nav domāti skolēnu vai pedagogu sodīšanai, reitingu veidošanai vai pārsteidzīgiem secinājumiem.

Kā darīt labi?

- Izmantot datus, lai noteiktu, kur nepieciešams atbalsts
- Aplūkot visu datu sadalījumu, ne tikai vidējo rezultātu
- Komunicēt datus ētiski un sargāt skolēnu privātumu
- Datus interpretēt klases un skolas kontekstā; pirms rīcības izvērtēt iespējamās skaidrojums
- Pēc atbalsta sniegšanas izvērtēt, vai izvēlēta atbalsta forma bijusi lietderīga

No kā izvairīties?

- Izmantot rezultātus sodīšanai
- Salīdzināt grupas, kuras nav savstarpēji salīdzināmas
- Izdarīt secinājumus bez papildu pārbaudes
- Vienu rezultātu uzskatīt par pilnīgu patiesību
- Publiskot mazu, viegli identificējamu grupu datus
- “Apzīmogot” skolēnus kā “vājus” vai “spēcīgus”

Pirms izdari secinājumus, pajautā sev:

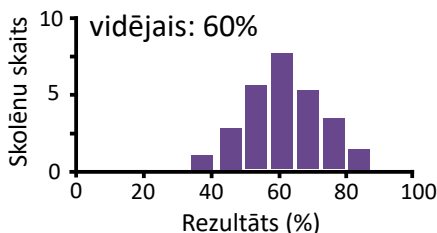

- 1 Ko rāda dati?
- 2 Ko es pieņemu par patiesību, to nepārbaudot?
- 3 Kāda papildu informācija man vēl būtu nepieciešama?

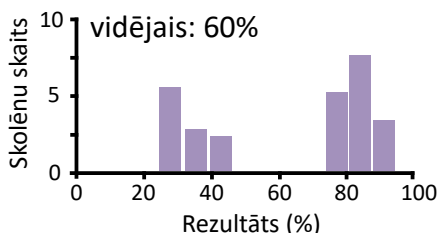
Piemērs: vienāds vidējais, atšķirīgas vajadzības

Divām klasēm var būt vienāds vidējais rezultāts darbā, bet pilnīgi atšķirīgs snieguma sadalījums, tāpēc ar vienu skaitli nepietiek, lai saprastu skolēnu mācīšanās vajadzības.

A klase

B klase

Ko rāda dati?

- Abām klasēm ir vienāds vidējais rezultāts — 60%
- A klases rezultāti galvenokārt koncentrējas ap vidējo
- B klases rezultātu sadalījumā ir divas virsotnes

Ko nevar secināt?

- A klases skolotājs ir labāks par B klases skolotāju
- B klasē mācās “labie” un “sliktie” skolēni

Kāda informācija vēl varētu būt nepieciešama?

- Vai A klases skolēniem ir līdzīgs sniegums arī katrā no satura jomām un prasmēm?
- Vai līdzīgi sadalījumi abām klasēm ir arī citos darbos?
- Vai iespējamās B klases skolēnu grupas atšķiras pēc stundu apmeklējuma vai saņemtā papildu atbalsta?
- Ko var novērot, apmeklējot šo klašu stundas un iepazīstot skolēnu reālo mācīšanās pieredzi?

Ko varētu darīt?

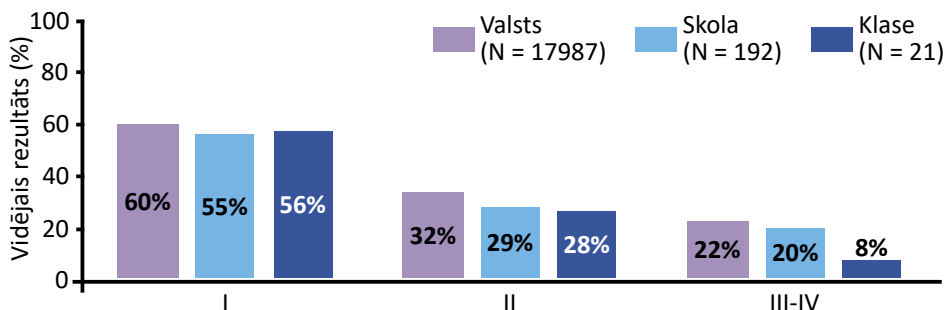
Vienāds vidējais nenožīmē vienādas mācīšanās vajadzības:

- A klasē var meklēt prasmes vai satura jomas, kuras būtu kopīgi pilnveidojamas
- B klasē vispirms jānoskaidro, kas veido abas sadalījuma virsotnes, un tikai tad jāplāno atbilstošs diferencēts atbalsts

Piemērs: zemāks sniegums sarežģītākos uzdevumos

Dažkārt kopējais rezultāts un rezultātu sadalījums nesniedz pilnīgu priekšstatu. Sarežģītākos uzdevumos rezultāti parasti ir zemāki, taču, ja kritums klasē ir ievērojami straujāks nekā skolā vai valstī, tam jāpievērš papildu uzmanība.

Skolēnu rezultāti dažādos izziņas darbības līmeņos

Ko rāda dati?

Klasē un skolā visos izziņas līmeņos rezultāti ir zemāki nekā valstī vidēji

I un II līmenī klases rezultāti ir ļoti tuvi skolas rezultātiem

III-IV līmenī klases rezultāts ir ievērojami zemāks nekā skolā un valstī

Ko nevar secināt?

Šīs klases skolēni netiek galā ar sarežģītiem uzdevumiem

Skolotājs nav iemācījis risināt “grūtos” uzdevumus

Kāda informācija vēl varētu būt nepieciešama?

Vai ikdienas darbā skolēniem regulāri tiek piedāvāti III-IV līmeņa uzdevumi?

Vai līdzīga tendence klasē ir redzama arī citos darbos?

Cik III-IV līmeņa uzdevumu ir darbā, kādām satura jomām tie atbilst, un vai rezultātu būtiski ietekmē viens uzdevums?

Vai III-IV līmeņa uzdevumi galvenokārt atrodas darba beigās, un vai skolēni uz tiem paguvuši atbildēt?

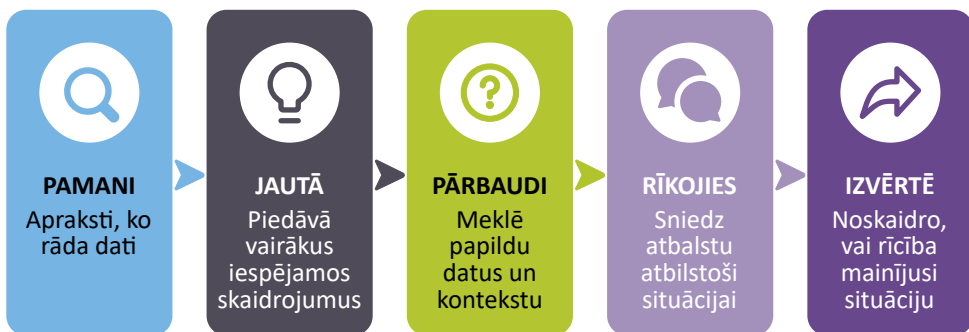
Ko varētu darīt?

Rīcību izvēlas **pēc tam**, kad noskaidrots, ar ko tieši saistīts zemākais sniegums.

- Stiprināt vājās vietas satura zināšanās un pamatprasmēs
- Mācīt analizēt uzdevumu, plānot risinājumu un pamatot atbildi
- Pilnveidot darba tempa un laika sadalījuma prasmes

No novērojuma līdz rīcībai

Lai dati palīdzētu pieņemt lēmumus skolēnu un pedagogu atbalstam, svarīgi neizdarīt pārsteidzīgus secinājumus.

Pieejā skolēnu rezultātu datiem ir ne tikai iespēja, bet arī liela atbildība. Dati jāizmanto godprātīgi, saudzīgi un ņemot vērā kontekstu, izvairoties no stigmatizēšanas un pazemojošiem salīdzinājumiem. Tie raksturo sniegumu konkrētā darbā un situācijā, nevis skolēna vai skolotāja vērtību, spējas vai potenciālu.

Analizējot rezultātus, jāmeklē ne tikai tas, kas vēl pilnveidojams, bet arī tas, kas izdodas un ko vērts stiprināt. Atbildīga datu izmantošana sākas ar cieņu pret cilvēkiem, par kuriem šie dati stāsta.

Kā runāt par datiem?

- datus neuztvert kā personisku vērtējumu un nemeklēt vainīgos
- pieņemt datus tādus, kādi tie ir
- vispirms precīzi aprakstīt, ko dati rāda, un tikai tad meklēt skaidrojumus
- ieraudzīt arī to, kas izdodas labi, kā arī pilnveides un izaugsmes iespējas
- izvairīties no pieņēmumiem par skolēniem; “neapzīmogot” skolēnus un kolēģus
- koncentrēties uz jautājumu: ko darīt tālāk?

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

2027
Nacionālais
attīstības plāns

Izglītības un zinātnes
ministrija

Valsts izglītības
attīstības aģentūra